

Головний герой

Геннадій Кофанов

Фантастичне оповідання зі свіжоспеченим персонажем

- А де ти вчора пропадав? - запитав він.
  - У Харкові.
  - А, і ти побував у Харкові?
  - Хто ще?
  - Та майже всі.
- Брати Стругацькі, "Хвилі гасять вітер".*

0.

Це не буква "О", а цифра нуль. Нульовий розділ. Тобто, по суті, передмова.

Зізнаюся тобі, безцінний Читачу, що подобаються мені, авторові цієї писанини, харківські вулички, що розповзлися південним схилом пагорба, іменованого Нагорним районом; вулички, що мають місце між Пушкінською - колишньою Німецькою - і рікою Харків, що дала ім'я всьому полісу. Ні, не тільки вулички на південному схилі, звичайно. Авторіві подобається взагалі це місто, що дає тобі право, безцінний Читачу, обізнати автора "квасним харківським патріотом". Але саме вулички на південному схилі ввижаються авторові одними з найромантичних у Харкові; напевно, просто тому, що сам автор на одній із них народився, а на іншій провів так зване босоноге дитинство. Так зване, тому що в центрі великого міста, де панує не травичка, а асфальт, не дуже-то походиш без взуття.

Гуляючи вуличками на південному схилі, можна побачити раптом будиночок, начебто перенесений із середньовічного Амстердама... Або особняк, що прикидається античним храмом... Або мініатюрний нібито мавританський палац... А місцями тутешні завулки нагадують задвірки вікторіанського Лондона... А то раптом, піднявши очі, побачиш башточки начебто лицарського замку, що виткнулися над дахами... А то раптом висунеться зі стіни будинку кам'яний грифон... Або який-небудь там кентавр... Або ангел... Або просто лев...

Крім автора цієї писанини, мешкали отут, на південному схилі, і інші літератори, куди більш відомі. От на цій вуличці, наприклад, жив один із основоположників нової української літератури Петро Гулак-Артемівський, той самий, якого цитує в "Вечорах на хуторі поблизу Диканьки" пов'язаний з Харковом багатьма "ниточками" Гоголь. А от на цій якийсь час мешкали одесити Юрій Олеша й Валентин Катаєв. А от на тій гостював у брата-революціонера гімназист Іван Бунін, майбутній лауреат Нобелівської премії з літератури. А от на тій...

Навіщо автор морочить мені мозок цим краєзнавчим базіканням, можливо, думаєш

ти, безцінний Читачу. Я-от чекаю від автора фантастичну історію, згадану в підзаголовку, а він тицяє якийсь довідник. А справа просто в тім, що саме в цій частині міста Харкова автор вирішив оселити головного героя пропонованого твоєї увазі фантастичного опусу, так і названого: "Головний герой".

Але хто він, цей герой?

Кожний творчий суб'єкт, крім плагіаторів і епігонів, прагне у своєму творі проявити яку-ніжку оригінальність, так звану ізюминку, видати щось таке, свіженьке, не розтиражоване іншими. От класики, ті знали почім фунт ізюминок. Автор цієї писанини теж не позбавлений подібних амбіцій; і тому він (то пак я) вирішив проявити оригінальність (у просторіччі іменовану випендрьожем) уже у виборі головного персонажа, зробивши таким індивіда, не експлуатованого іншими літераторами.

Але кого вони не експлуатують? Людей різної статі, різних характерів, різних професій і різної зовнішності у творах повнісінько. Людиноподібних, так би мовити, нелюдей – як то: ельфів, ангелів, русалок, орків, гоблінів, гуманоїдів-прибульців, чортів, тролів, гномів і т.д. – у літературі навалом. Тварини різних видів, як реально існуючих, так і міфічних (наприклад: дракони, грифони, єдинороги...), теж бували персонажами. Навіть неживі предмети стараннями казкарів, байкарів і фантастів оживали й ставали героями творів. От і спробуй отут знайти когось свіженького!

У процесі умоглядних пошуків не заїждженого літераторами героя автор цієї писанини куйовдив нігтями потилицю, ворушив перстом ніздрю, почухував пахву й більш пікантні частини тіла, навіть, здається, сопів від напруги...

І ці зусилля не минулися даремно: автор придумав таки – кого зробити головним героєм!

Головним героєм цього оповідання, будеш ти, безцінний Читачу!

Ну хіба не оригінальна думка? Хіба не ізюминка?!

Скажи чесно: чи багато ти читав фантастичних оповідань про самого себе? Оповідань, де головним персонажем був не якийсь інший індивід, а ти, особисто ти, власною персоною? Жодного, говориш? Ну, отже, автор влучив у саму точку! Тебе-то йому й треба!

(Автор чомусь певен, що ти не сноб, спотворений надмірною солідністю, а людина поблажлива і тому вибачиш йому цю фамільярність, це панібратство, це безцеремонне тикання. Зазвичай автор до незнайомих людей делікатно звертається на "ви". Але займенник "ви" може означати як індивіда, так і цілий колектив, вносячи невизначеність і плутанину. Тому в даному конкретному випадку автор, хоч і не є близьким знайомим Читача, просто вимушений вживати займенник "ти").

Перефразую великого Гоголя: припряжемо Читача. Таким чином, дорогий Читачу, ти волею автора стаєш, так би мовити, свіжоспеченим літературним персонажем.

Отже, на період читання цього опусу тобі доведеться стати харків'янином і зіграти нав'язану автором роль. Єдина можливість уникнути цього – відректися від іпостасі Читача, тобто негайно припинити читати цей текст.

Твоє ім'я я називати не буду, тому що ти його й без мене прекрасно знаєш (а якщо

призабув - заглянь у свій паспорт); і зовнішність твою описувати я не буду, тому що ти й без мене знаєш, як виглядаєш (а якщо призабув - подивися в дзеркало). Якщо ж ти не Читач, а Читачка, то на час тобі прийдеться поміняти стать й побути Читачем (чоловічу зовнішність і чоловіче ім'я, якщо хочеш, придумай собі сама). Як на мене, жінка, що уявляє себе чоловіком, більш природня, ніж чоловік, що уявляє себе жінкою; ну так, є чоловіки, що уявляють себе жінками, - так звані трансвестити, - але я не бажаю штовхати Читача на цей шлях.

Отже, головний герой цього оповідання - ти; місце дії - місто Харків; час дії - лютий 2005 року. Оскільки це оповідання автор пише в 2004 році й оскільки він (не рік, а автор) не є ані Нострадамусом, ані Вангою, то опис лютневої погоди може не збігатися з тією, що дійсно буде в найближчому лютому.

Звичайно, у фантастичному оповіданні автор міг би перенести тебе в яку-небудь нереальну країну, або на іншу планету, або в інші виміри, або... але Харків авторові якось ближче, та й епіграф підходящий є. Звичайно, у фантастичному оповіданні автор міг би перенести тебе в давню давнину, наприклад у середньовіччя, коли нібито аж кишили лицарі й чаклуни, або в далеке майбутнє, коли будуть кишити космопроходці й роботи... але 2005 рік авторові знову таки якось ближче.

Коротше, хочеш ти того або не хочеш, безцінний Читачу, але автор тебе безцеремонно хапає й переносить у Харків, у лютий 2005-го року...

1.

- Вогонь!

Біле ядро, мигнувши в повітрі, розбивається об твоє плече, освіжаючи обличчя морозною пудрою.

- Ах, так! Ну, начувайся! - зі сміхом погрожуєш ти, зачерпнувши долонями соковитий хрусткий сніг, і швидкими рухами кистей рук перетворюєш його на біле ядро ж. - Отримуй, фашисте, гранату!

Рука як катапульта запускає ядро в прекрасного агресора, що ним у цьому сніжному бої виступає не названий абстрактний фашист, а твоя Кохана Жінка. Вона, сміючись, граціозно ухиляється від "гранати", і сніжок блискавично перетворюється на білу ляпку на бетонній плиті.

(Автор не називає ім'я твоєї Коханої Жінки й не описує її зовнішність, безцінний Читачу, бо якщо в тебе є Кохана Жінка, то ти краще автора знаєш, як її кличуть і як вона виглядає; а якщо такої у тебе зараз немає, то уяви на свій смак).

Грудень 2004-го й січень 2005-го були теплими й сльотавими, а от лютий порадував морозцем і снігом^[1]. Гарний снігопад вабив вийти з теплового затишку житла на свіже повітря вулиць (втім, у великому місті - а Харків, як-ніяк, входить у двадцятку, або навіть п'ятнадцятку, найбільших міст Європи - поняття "свіже повітря" є відносним: повітря буває по-справжньому свіжим удалині від великих міст).

У цей сніжний тихий вечір ви з Коханою Жінкою вибралися на концерт (не

уточнюю – який саме; зміркуй сам, безцінний Читачу; ти ж краще автора знаєш ваші з Коханою Жінкою музичні вподобання), і от тепер, вертаючись із концерту, улаштували не Льодове, як Олександр Невський, а Сніжне побоїще, тобто перекидання сніжками. Густо напудрене опадами місто гарне, тому немає великого прагнення скоріше опинитися в рамках житлоплощі, й ви з Коханою Жінкою йдете до рідної обителі не найкоротшим шляхом, а петляючи лабіринтом вулиць, щоб розтягти задоволення від прогулянки.

Так ви й виявилися в малознайомому провулку біля огорожі, що складається з бетонних плит та облямовує чи то якесь будівництво, чи то невеликий пустир; де, зліпивши біле ядро, твоя Кохана Жінка й сказала собі: "Вогонь!" Бетонна огорожа, освітлена ліхтарем і вікнами будинку напроти, розмальована яскравими графіті – картинами й письменами – досить непоганими в художньому аспекті. От, наприклад: колоритний неголений тип у ватнику, фізіономія якого не вирізняється інтелектом, а вирізняється, так би мовити, кримінальними схильностями; у руці цей вурка чомусь тримає "плічка" для одягу. Тут же написана й назва цього добутку наогорожового живопису; назва цілковито харківська, іногородньому незрозуміла, особливо у відриві від зображення:

РАКЛО ІЗ ТРЕМПЕЛЕМ.

Сніжок, від якого ухилилася твоя Кохана Жінка, вразив цього "ракла із тремпелем"[\[2\]](#) у пікантне місце.

Сніжний бій тим часом триває. Воюючі сторони, обсипаючи один одного білими ядрами, йдуть на зближення й переходять у рукопашний контакт. Рукопашний і губопашний, якщо так можна висловитися, – метушня в снігу закінчується обіймами й поцілунками.

Розпаленілі снігометанням і пестощами, ви продовжуєте мандрівку уздовж огорожі, у якій незабаром виявляється діра – відсутність однієї плити. Ви бачите крізь цей проріз гарний особнячок, рясно прикрашений барельєфами й скульптурками грифонів, драконів, единорогів і кентаврів. Художньо викувані – здається, із чавуну – ліхтарі по обидва боки від входу висвітлюють різьблені дерев'яні двері з вигадливою бронзовою ручкою й розіп'яту на двері вивіску з текстом:

Вражаюче татуювання!

Безпечно та безболісно!

Цілодобово!

А нижче, на приклеєному скотчем папірці:

6 лютого – на честь свята – безкоштовно!

– Тю, що-то я тут цього будиночка не помічав, – проказуєш ти. – Втім, я бував тут давно й рідко – чи то не звертав уваги, чи то забув.

- Ефектний будиночок, - зауважує твоя Кохана Жінка. - А яке сьогодні свято?

Ти знизуєш плечима. У радянські часи 6 лютого начебто не був святковим днем, а за роки незалежності з'явився ряд нових свят, але дат їхніх ти не пам'ятаєш; крім власно Дня Незалежності, котрий іде відразу ж за Днем Харкова, а забути дату Дня Харкова досить складно хоча б тому, що вже десятки років она дата є назвою невеличкої вулиці. А в православному календарі, здається, кожний, або майже кожний день є більш-менш святковим; причому, як правило, на один день випадає відразу кілька свят. Але календарів, ані церковного, ані світського, у тебе під рукою немає. (А якби були, зауважує в дужках автор, ти б відразу з'ясував, що 6 лютого - це: день преподобної Ксенії; а також блаженної Ксенії Петербурзької; а ще святого Гарасима Великопермського; а крім того, мученика Іоанна Казанського; і до того ж мучеників Вавили Сицилійського і його учнів Тимофія й Агапія; а також преподобного Македонія; і, нарешті, Перенесення мощів преподобного мученика Анастасія Перського; і з'ясувавши це, засумнівався б, що саме із цього приводу татуювальники вирішили обслуговувати клієнтів, як то кажуть, "на дурняк".)

- Цікаво, які такі ексклюзивні картинки вони виколіють, - кажеш ти. - Судячи з назви салону - що-небудь міфологічне, напевно.

(Будучи в моєму оповіданні щирим харків'янином, безцінний Читачу, ти, звичайно ж, не говориш: "що", "що-небудь", "щось"; а говориш: "шо", "шо-небудь", "шось").

Незважаючи на оголошену для клієнтів дармівщину, біля дверей салону не спостерігається юрби прагнучих задурно мальовничо обколотися, і судячи зі цнотливої пелени снігу, не потоптаного підошвами, в останні години, після чергового снігопаду, клієнти сюди не навідувалися. Чи то салон не подбав про достатню рекламу своєї одноденної безкорисливості, чи то всі, хто бажав безкоштовно прикраситися нашкірними картинками, встигнули обслужитися ранком, до снігопаду.

І отут двері відчиняються, й з будинку визирав високий сивоволосий старий років шістдесят п'яти, сухорлявий, з аристократично витягнутим обличчям, рунистими бровами й густою пишною шевелюрою, що викликає асоціацію з левиною гривею. На старому робочий халат невиразного кольору, нижче якого спостерігаються джинси й домашні капці.

- Бажаєте ознайомитися з асортиментом наших татуювань, громадяни? - запитує він, начебто почувши твої слова, досить нестарим голосом, втупившись у тебе пронизливими зіницями великих блакитних очей.

- А шо, давай подивимось, - пропонуєш ти Коханій Жінці.

- Звичайно, - погоджується вона.

- А яке нині свято? Я шось забув, - запитуєш ти в старого, збиваючи долонею з Коханої Жінки й самого себе налиплий сніг.

- День Харка.

- День Харкова? - перепитуєш ти, здіймаючись із супутницею кам'яними сходами. - Тю, та День Харкова ж у серпні, саме перед Днем Незалежності.

(Будучи в моєму оповіданні щирим харків'янином, безцінний Читачу, ти, звичайно

ж, ніяк не можеш обійтися без "тю").

- А колись святкували шостого лютого, - повідомляє старий, подаючи вам віничок.

- Коли це? До війни, чи шо, до Другої світової? - цікавиться твоя Кохана Жінка, змахуючи віничком із чобітків біле нашарування.

- Ага, до війни, красунечко.

- Тю, а я й не знав, що й до війни був День Харкова, - зауважуєш ти, теж оголюючи взуття з-під снігу за допомогою віничка. - Вік живи - вік учися.

Зчистивши прилиплий до підшов сніг човганнями об щетинистий килимок, ви входите до будинку.

Зсередини особняк, принаймні, його вітальня, схожий на житлову квартиру, старомодну, у стилі столітньої давнини, а не на майстерню або салон, де проводяться які-небудь роботи із клієнтами. Меблі, виготовлені, напевно, ще за царату: стільці, крісла, столик, комод... Оксамитові малинові порт'єри. Живописні полотна - пейзажі - у важких рамах. Грамофон із великою трубою. А от комп'ютер у куті виглядає в такій антикварній обстановці анахронізмом.

- А хто... Чи ви особисто робите татуювання? - запитує твоя Кохана Жінка, оглядаючись.

- Я сам і роблю, красунечко, - киває старий.

- Хм... Звичайно цим мистецтвом займаються люди молодші. Не очікувала, що татуювальник виявиться настільки... зрілого віку.

(Твоя Кохана Жінка в моєму оповіданні теж харків'янка, тому теж - "шо". Вибач.)

- Згодний, це нетипово. Зате таких татуювань, які роблю я, більше ніхто в цьому місті не зможе зробити. От добірка зображень, які я виконую. - Сивий татуювальник бере з комода велику книгу в шкіряній палітурці, - Мені здається, вам сподобається от це... - І він гортає, щось шукаючи.

- Ні, ми тільки подивитися, і не більш того... - пояснюєш ти, починаючи відчувати незручність з того, що старий змушений метушитися, хоча у вас і на думці немає ставати його клієнтами.

- Подивіться, а там, може, і захочете...

- Навряд чи, навряд чи, - перебиваєш ти, аби майстер наколок не спокушався.

- От, гляньте на це. - Старий повертає до тебе розкритий фоліант, втупившись у твої очі з-під волохатих сивих брів пронизливим, просто таки гіпнотичним поглядом.

Побачивши в цьому приміщенні комп'ютер, ти очікував, що зразки татуювань будуть пред'явлені вам на моніторі.

Картинка, яку він відкрив, щонайменше, дивнувата. Це чорно-білий малюнок, котрий зображує голого чоловіка аж ніяк не атлетичної статури, пузатенького, що стоїть із широко розставленими ногами, кулаки впираються в боки, лікті врізнібіч, - поза "я тут хазяїн"; між ніг висять детально промальовані геніталії. Але що найхарактерніше: у чоловіка голова не людини, а качки, або, враховуючи стать, качура.

- Ви ж хочете мати таке зображення на своєму тілі, добродію, чи не так? - заворожливим голосом запитує майстер татуювань.

Ти дивишся на качуроголову людину або людинотілого качура й розумієш: так, ти все життя підсвідомо мріяв мати таку прикрасу на тілі й тільки тепер цілковито утямив, чого тобі найбільше в житті не вистачало. Якщо ця картинка не прикрасить твою шкіру, ти вже не знатимеш спокою. Скоріше, скоріше обзавестися таким татуюванням!

- Хочу, жадаю, авжеж, бажаю!

Тебе навіть охоплює тривога: а раптом майстер передумає й ти залишишся без настільки потрібної тобі прикраси!

- Ти що, дійсно бажаєш мати таке татуювання?! - дивується твоя Кохана Жінка.

Дивне питання! А хіба можна цього не бажати?!

- Ну й ну! Мені здавалося, що я добре знаю твій смак, і раптом... Не очікувала...

- На плечі? На лівому? - уточнює старий, упившись блакитними очима у твої зіниці.

- Так, мабуть.

- Виконаю якнайкраще, ви навіть нічого не відчуєте... Вам краще зняти верхній одяг - тут тепло, - це він твоєї Коханій Жінці; вона, продовжуючи дивуватися своєму рішенню, вішає шубку на ріг дерев'яної вішалки. - Ви, красунечко, поки посидьте отут, у кріслі, подивіться картинки, - і старий усукує їй фоліант, - А ви, добродію, оголіть плече й сідайте в це крісло, а я поки все приготую. От і музику поставлю.

Ти знімаєш і вішаєш хутряну куртку, піджак, сорочку; залишаєшся в майці. Тут дійсно тепло, навіть спекотно. Майстер же ставить на грамофон стару важку грамплатівку, заводить пружину, опускає на диск голку й запускає цей стародавній звуковикидаючий механізм. Крізь шипіння, властиве платівкам столітньої давнини, просочуються ритмічно бумкаючі барабани й тужливо виючі сопілочки.

- Що це? - ти киваєш на грамофона.

- Якась прадавня народна музика.

- Якого народу?

- А хто його зна... Етикетка на платівці зідралася, не прочитаєш.

Старий виходить із вітальні, а ти сідаєш у потерте, але м'яке крісло.

Пульсуючі барабани й виючі сопілочки відразу ж навівають на тебе дрімоту. Ти позіхаєш, твої повіки злипаються...

Бум, бум, бум... Барабани... Або бубни... Так, скоріше бубни, по яких гупають палицями... Вогні... Смолоскипи... Чорне нічне небо, сніг, що осягається смолоскипами... Люди... Бородаті мужики в хутряних одяннях... Одні з них б'ють у бубни, інші пишуть у сопілочки... Над ними височать велетні... Велетні нерухливі... Один зі смолоскипів, яскраво спалахнувши, осяює найближчого велетня, і ти бачиш, що це дерев'яний чоловік з качиною головою... Ідол... До ідола підходить старий-татуювальник, але вже з бородою і в шубі, обвішаний якимись брязкітками, намистами... Схиляється перед качкоголовим і щось кричить чужою мовою, начебто німецькою, або не німецькою, але схожою... Потім повертається до тебе, продовжуючи із завиванням кричати, робить руками паси, як ілюзіоніст... Бородаті мужики прискорюють ритм ударів... Усі смолоскипи яскраво спалахують, буцімто на них хлюпнули бензин... Дерев'яний качкоголовий ідол начебто поворухнувся... Так, він

повертає свою пташину голову із плоским дзьобом у твій бік та дивиться на тебе очима-дірками...

Тебе термосять, і ти виринаєш зі сновидіння в реальність.

- Ой, я заснув, - говориш ти татуювальнику, що стискає твою ключицю твердими холодними пальцями.

- А я вже закінчив, добродію. Ухвалюйте роботу.

Старий підносить дзеркало, у якому ти бачиш своє плече, прикрашене татуюванням - голим чоловіком з качиною головою.

- Так швидко? А я нічого не відчув.

- Особливий спосіб знеболювання.

- Велике спасибі! І скільки я вам за роботу...

- Сьогодні - безкоштовно, на честь свята, - нагадує майстер.

Ти встаєш і бачиш, що твоя Кохана Жінка теж спить у кріслі. Фоліант випав з її рук і лежить на дощатій коричневій підлозі. Старий книгу піднімає й кладе назад на комод. Ти цілуєш Кохану Жінку в щічку, і вона, здригнувшись, прокидається.

- Я теж задрімав... Дивися, - хвастаєшся картинкою на плечі.

- Уже? - дивиться на наручний годинник. - Я думала, це довго.

Ви одягаєтеся й прощаєтеся зі старим.

Виходите з жаркого особняка на морозну вулицю. Ідете уздовж розмальованої графіті бетонної огорожі. Навдивовижу тихо, хоча ви в центральній частині великого міста. От тільки - хрум-хрум-хрум - сніг під підошвами, та - дзелень-дзелень - вечірній трамвай удалині.

Виходите на Пушкінську, колишню Німецьку, яку вже перетинали під час цієї прогулянки.

- Тобі що-небудь снилося зараз, у кріслі? - запитуєш ти.

- Ні, здається. Нічого... Не пам'ятаю.

- А мені... - І ти розповідаєш свій сон.

- Треба ж, - проказує вона.

- А які ще картинки були там, у книзі? А то я крім цієї, - ляскаєш по лівому плечі, - нічого не бачив.

- Не пам'ятаю... Я, здається, відразу ж заснула, навіть не дивилася...

Свіжий сніг ніжний і чистий, як весільне плаття нареченої. Добре: і красиво, і поки не слизько.

Звертаєте з Пушкінської праворуч, у вуличку на південному схилі, де красується ваш триповерховий будинок - український модерн, тобто модерн, стилізований під українське бароко.

У міру видалення від салону тату й наближення до рідного житла тебе усе більш охоплює здивування із приводу цього вчинку: адже ти не збирався заводити татуювання, та ще таке курйозне; і раптом начебто якийсь гедзь укусив, начебто якась мара тобою оволоділа... Тьху! І це ж тепер на все життя. Тепер у лазні, на пляжі й скрізь, де ти будеш цей "добуток" оголювати, знайомі, а може, і незнайомі будуть

цікавитися: що це за хріновина, чому з качиною, як це розуміти... А хрін його зна, чому з качиною й що це означає. Та ще ці статеві органи... Порнографія якась.

Ти вже соромишся цієї прикраси.

І що дивно: не було болю, не було крові... Начебто не виколював, а просто намалював або наклеїв картинку. Та й занадто швидко... А може, це й не татуювання зовсім. Може, воно змиється, якщо водою... Ну, звичайно, не може бути, щоб наколка наносилася от так швидко, безкровно й безболісно. Ну, припустимо, знеболювання... Але однаково шкіра від уколів би запалилася, ну хоч трошки, було б роздратування, почервоніння... А отут – нічого. Мабуть, розіграв тебе старий. Мовляв, хочете безкоштовно – от вам безкоштовно: боді арт замість наколки. Тим краще.

Ви входите в рідний під'їзд. Колись, сто років тому, у цьому будинку жив живописець-баталіст, картини якого є в різних музеях. Він розмалював стіни під'їзду фресками, але не батальними сценами, а стилізацією під наївні народні українські малюнки: уздовж сходів – орнаменти із квітів, а на сходовому майданчику – козак Мамай. За сто років фрески потерлися, подряпалися і вимагають реставрації, але в житлового керівництва, звичайно, немає на це грошей.

– Привіт, Мамаю; ми повернулися.

Це вже стало звичкою, ритуалом. Начебто, не привітавши, не будеш мати удачі. Він же характерник, тобто чудотворець, як-ніяк.

Удома ти, роздягнувшись, першим ділом намагаєшся у ванні змити із плеча зображення. Працьовито треш намиленою мочалкою. Шкіра від цього рожевіє, але качкоголовий мужик анітрошки не туманіє й стікаюча мильна вода не стає брудніше. Якщо це не татуювання, а просто фарба на шкірі, то фарба незмивна. Витираєш плече рушником і відзначаєш, що останній теж залишився зовсім чистим.

Роздосадуваний виходиш із ванної й плюхаєшся в крісло, ударяючись сідницями об щось тверде. Витягаєш з-під себе цю твердинь і відкидаєш на диван. Натискаєш кнопку телевізійного пульта. (Можливо, безцінний Читачу, у реальному житті ти не любиш дивитися телевізор і, напевно, у цій ситуації вважав би за краще зайнятися зі своєю Коханою Жінкою чимсь більш цікавим і приємним, аніж витріщатися в телеекран. Але тут, у своєму оповіданні, автор змушує тебе його дивитися, тому що того вимагає сюжет).

– ...суальний маніяк, – говорить виникла на екрані сувора дама – ведуча місцевих кримінальних новин. – Це вже третій випадок за останній тиждень...

– Ти не бачив тремпеля? Тільки-но десь поклала й не можу знайти, – запитує, тримаючи зняту сукню, твоя Кохана Жінка.

– Я на нього сів – ти поклала на крісло... Он він, на дивані.

– ...загрожуючи ножем, примушує жінок до статевих контактів у збоченій формі. На жаль, через темряву жертви зґвалтувань не змогли його роздивитися, тому немає можливості скласти його фоторобот. Відомо тільки, що він нижче середнього росту й говорить хрипким голосом...

От мерзенний ракло, думаєш ти про гвалтівника. Ти терпіти не можеш вилупків, які

кривдять беззахисних, особливо жінок. Ех, попався б тобі цей ракло, ти б йому показав, де раки зимують, козам роги правлячи!

Повідомлення про маніяка, звичайно, не може підняти настрій, тому ти перемикаєш телик на інший канал, де настрій піднімає запалююча диким оптимізмом і фентезійним іміджем співачка Руслана...

Автор не буде описувати, чим ви потім займаєтеся з Коханою Жінкою, тому що це ваші інтимні справи, у які навіть авторові не слід сунути носа. Вдало написана еротична сцена може прикрасити твір, але автор, будучи делікатним і тактовним, від такої прикраси в цьому випадку добровільно відмовляється.

2.

Наступного дня ти зауважуєш, що голий мужик з качиною головою на твоєму плечі став нібито трохи блідіше. Напевно, фарба починає сходити, думаєш ти. Ну й прекрасно: ще кілька днів і від квазітатуювання нічого не залишиться.

Ще через пару днів ти переконуєшся, що зображення таки дійсно стає блідіше й розпливчастіше. Придивляєшся до нашкірної картинки, і в тебе виникає враження, начебто вона не сходить зі шкіри, а йде під шкіру й там розсмоктується.

Ще через день зображення розпливається настільки, що вже виглядає синцем, начебто від удару. Тю, якесь дивне татуювання. Втім, процес розсмоктування відбувається цілковито безболісно, тому тебе таке явище дивує, але не хвилює.

До сьомого після відвідування салону тату дня наколка розсмоктується повністю, і плече набуває первісного "незаплямованого" вигляду.

Цього дня знову на Харків планують сніжинки, і ви з Коханою Жінкою завмираєте біля вікна, обійнявшись, заморожені цієї красою.

Відірвавши погляд від завіконного об'ємного білого живопису, ти зиркаєш на годинника і спохвачуєшся: ой, уже почалася "Столиця № 1". Це щотижнева програма однієї з харківських телекомпаній, напхана масою цікавих фактів з історії, біографій відомих людей; інформацією про цікаві виставки, концерти, спектаклі і т.д. Одна з небайдужих вам з Коханою Жінкою телепередач, яку ви намагаєтеся не пропускати. Хапаєш пульт...

Так, "Столиця № 1" (назва нагадує про колишній статус Харкова, який 14 років був столицею, першою столицею Української радянської республіки) дійсно вже в ефірі:

- ...ановні телеглядачі, звичайно ж, знаєте легенду про те, що Харків заснував нібито якийсь козак Харко, від імені якого нібито й походить назва міста, - віщає ведучий з кучерявою шевелюрою, у незмінному светрі. - Півроку назад, у серпні дві тисячі четвертого, до трьохсот'ятидесятиріччя Харкова, був навіть установлений пам'ятник цьому легендарному козаку, роботи скульптора Зураба Церетелі. Але це лише харківський міф, а в дійсності місто отримало назву від однойменної ріки, що протікає в ньому, яка стала так зватися, очевидно, задовго до виникнення козацтва. Але звідки ж узялася така назва ріки - Харків? Є близько півтора десятка гіпотез. За

однією з них, "Харків" - назва татарська; за іншою - печенізька; за третьою - половецька; за четвертою - хазарська; за п'ятою - скіфська, і так далі. Є навіть гіпотеза, що "Харків" - від індійського "Харе"; ну, знаєте: Харе Крішна, Харе Рама... Але гіпотези гіпотезами, а точних даних немає. І от три дні назад виявилася знахідка, яка, можливо, відкриває нам таємницю назви "Харків". Я передаю слово гостеві нашої програми, археологові Володимирі Іллічу Гьогюзяну. Здрастуйте, Володимирі Іллічу. Отже, що ж це за знахідка?

- Добридень, - починає лисий чоловічок з великими вірменськими очима. - Дійсно, три дні тому харківські метробудівники виявили прадавнє поховання, у зв'язку із чим роботи в тому місці були припинені й на місце знахідки викликана археологічна комісія, у тому числі й ваш покірний слуга. Оглянувши поховання, ми дійшли висновку, що це остготська могила четвертого століття нашої ери. Остготські городища й могили на Харківщині вже раніше неодноразово розкопувалися й досліджувалися нашими археологами, тому в цьому не було б особливої сенсації, якби ми не знайшли в цій могилі золотого...

- Вибачте, я переб'ю. Перш ніж повідати про золоту фігурку, трохи розкажіть про цей народ, що жив колись на нашій харківській землі.

- Охоче. У четвертому столітті майже всю територію нинішньої України займало королівство остготів, тобто східних готів, а нинішня Харківщина була північно-східною провінцією цього королівства. Готи, як багато хто знають, - це одне із численних германських племен часів пізньої античності й раннього середньовіччя. Столиця цього королівства перебувала на березі Дніпра й називалася Данпрштадир, що в перекладі з готської й означає власно "Місто-на-Дніпрі" або "Днепроград". Є гіпотеза, що Данпрштадир був на місці нинішнього Києва, але особисто я думаю, що нижче за течією. Серед готів було поширене християнство, навіть Євангеліє на готську мову було перекладено із грецької раніше, ніж на латинь. Але разом з тим частина готів поклонялася язичеським богам, як власне германським, так і запозиченим, так би мовити, в інших народів: римським, кельтським, слов'янським, перським... От у цій могилі ми знайшли золоту фігурку якогось божества, дотепер науці невідомого. От ця фігурка...

Археолог Гьогюзян виставляє на стіл невелику, завбільшки з палець, статуетку.

- Ми попросимо нашого оператора, - проказує ведучий, - узяти божка крупним планом.

Крупний план: голий чоловік з жовтого металу, далеко не атлетичної статури, пузатенький, із широко розставленими ногами, кулаки впираються в боки, лікті врізнібіч, - поза "я отут хазяїн"; між ніг висять статеві органи; а голова в чоловіка...

- Тю! - кричиш ти.

- Отут, унизу, видно ім'я цього божества - Харк - готськими буквами, - продовжує археолог, - От, видно? Не видно... Об'єktiv не бере... Бликує... Ну, повірте мені на слово. Невідомо, чи був цей качкоголовий Харк божеством чисто готським і взагалі германським, чи остготи, що жили тут, на слов'янських землях, узяли його в слов'ян.

Язичеські божества з головами тварин були в різних народів, зокрема й у прадавніх слов'ян. Наприклад, слов'янський бог Хорс зображувався з головою козла, бог Годебу – з головою гостроносого птаха, Радегаст – лева, Сварог – бика, Гастон – вовка, Баган – барана, Велес – ведмедя...

– Отже люди, що жили тут більш півтора тисяч років тому, поклонялися божеству на ймення Харк, – перебиває ведучий. – Відразу напрошується думка, що назва "Харків" походить від імені цього божества!

– Ну що ж, і така гіпотеза має право на існування. Можливо, голова водоплавного птаха вказує на те, що це божество було пов'язане з водою: чи то було богом води, чи то, конкретніше, богом рік, чи то богом якоїсь однієї ріки, може, саме тієї, яка тепер називається Харків... Та й саме слово "Харк" нагадує крекіт качки...

– Тю! Звідки ж... – Ти аж підхоплюєшся із крісла від такої новини. – Тільки три дні тому археологи відкрили це божество, раніше науці невідоме, а в мене на плечі його портрет був ще тиждень тому! Звідки ж у татуювальника... Він тоді сказав "День Харка", а я подумав – "День Харкова". Схоже, старий знає про це божество більше, ніж учені!

– А чому б нам його самого не розпитати, старого-татуювальника, – пропонує твоя Кохана Жінка.

– Так, давай просто тепер же підемо в салон тату "Капище" і поговоримо із цим майстром, – гарячишся ти, збурений цікавістю.

Ігноруючи інші сюжети "Столиці № 1", ви гарячково одягаєтесь.

Поки зібралися, ця програма закінчилася й телевізор вихлюпує кримінальну новину: за минулий тиждень сексуальний маніяк, що бешкетує в місті, зґвалтував ще двох жінок; разом загальний рахунок зґвалтованих ним досяг дев'яти, а може, і більше, якщо не всі потерпілі звернулися до міліції. Похмурившись і стисши зуби, вимикаєш телевізора.

Виходячи з будинку, ви з Коханою Жінкою не забуваєте привітати козака Мамая, що дивиться зі стіни великими мудрими очима...

Від опадів вулички на південному схилі, та й взагалі місто, зробилися майже пінопластовими...

Той провулок і ту, що складається з бетонних плит, огорожу ви знаходите швидко, хоча тоді був темний вечір, а тепер світлий день і все виглядає дещо інакше. От і графіті; от і "ракло з тремпелем"; так, далі – відсутність однієї плити, діра... була. Тю, тепер усі плити стоять рівним ладом без усяких проміжків до самого рогу.

– Виходить, поставили відсутню плиту, повністю відгородивши салон тату від провулка, – робить висновок твоя Кохана Жінка, струшуючи із шапочки сніг.

– І як же нам до нього тепер пройти? Підемо пошукаємо, де ж повинен бути інший прохід.

За рогом огорожа тягнеться до кінця кварталу. Дві плити, що становлять кут, трохи нахилені, одна назовні, інша усередину, завдяки чому між ними є зазор, не настільки великий, щоб протиснутися, але достатній, щоб заглянути. Ти припадаєш лицем до

широкої щілини.

Пустир, всіяний засніженими рештками знесених будиночків. З-під білих шапок темніють купи майже чорної від давності й бруду цегли. Гнилі дерев'яні балки там і сям стирчать із ґрунту, наче кістки динозаврів і бивні мамонтів. Колосяться припорошені снігом букети сухого бурого бур'яну. Схоже, тут колись зруйнували нетрі, плануючи новобудову; але гримнула економічна криза й будівництво не відбулося, навіть сміття розрухи не прибрали. Переводиш погляд туди, де має бути особняк – салон тату. Але й там нічого, крім руїн! І судячи з їхнього вигляду, знесено було не вчора й не тиждень тому, а роки, а то й десятиліття!

– Тю! Ні, ну ля! – по-харківськи дивуєшся ти.

Усе чудесатіше та чудесатіше, як сказала дівчинка Аліса в казці дотепного оксфордського диякона, сина дотепного чеширського священника.

– Шо там? – цікавиться, знемагаючи від цікавості, твоя Кохана Жінка.

– Глянь. – Ти відстороняєшся від зазору. Вона припадає до злегка роззявленого бетонного кута.

– Ой, а де ж будиночок?!

– Отож, сонечку, – розгублено констатуєш ти...

3.

А вночі тобі сниться сон:

На твоєму лівому плечі з'являється синець; він концентрується в чорні лінії, що утворюють малюнок, і ця картинка виходить з-під шкіри на її поверхню: чоловік з качиною головою.

– У тебе є питання. Давай поспілкуємося, – говорить раптом цей малюнок, ворущачись, як персонаж мультику.

– Ти дійсно язичеський бог Харк? – запитуєш ти, витріщаючись на плече з рухливою картинкою.

– Так кликали мене люди, що жили тут більш півтора тисяч років тому за вашим літочисленням, – відповідає качкоголовий, вилазячи із твого плеча, збільшуючись і набуваючи обсяг і колір.

– Хто ж ти насправді?

– Розумієш, крім вашого світу, існують і інші...

– Ну так, інші виміри, паралельні простори... Як же, чув, читав...

– Ну, отож, я й такі як я – ми, примітивно висловлюючись, мешканці інших вимірів, що спостерігають за вашим світом і іноді трохи на нього впливають, – продовжує Харк, уже у вигляді звичайного голого чоловіка із плоті й крові, якби не пташина голова. – Нас тут по-різному називали: і божествами, і духами, і вісниками, і прибульцями...

(Яка банальність – прояснити підґрунтя подій за допомогою діалогу уві сні, самокритично думає автор, куйовдячи нігтями потилицю над рукописом. Який жалюгідний графоманський виверт. Геній би, мабуть, до такого не опустився, геній би

знайшов більш оригінальний хід... До того ж, один сон у цій писанині вже був; сунути сюди й другий – це вже занадто! І не треба кивати на відомі всім, хто вчився в радянських школах, крім, можливо, двічників, чотири сні Віри Павлівни (ну так, у романі "Що робити?" М.Г. Чернишевського), бо роман – це інший жанр... На жаль, нічого більш новаторського, ніж інформування героя за допомогою сновидіння, не спадає авторові на думку навіть після почухування голови. Не відшукавши у своїх мозкових звивинах альтернативи цьому наївному, прямолінійному й навіть десь тупому прийому, автор зрештою відмахується: а, добре, либонь і так зійде.)

– У тебе дійсно голова качки?

– Так мене зображували люди, що поклонялися мені тоді, більш півтора тисяч років тому, – відповідає Харк, ще більш збільшуючись і стаючи дерев'яним ідолом.

– Але чому – з качиною?

– Я б і сам жадав це знати, – розводить руками ідол, дерев'яний, але живий, рухливий. – У вас, людей цього світу, бувають такі дивні й непередбачені фантазії!

– І що ж вам треба від нашого світу?

– А що шахістові треба від шахів? Цікава гра... Можеш називати нас "гравцями". Ваш світ – як би поле нашої гри. З тою різницею, що шахові фігури перебувають у повній владі шахіста й переміщаються тільки так, як він прагне; а, так би мовити, "фігури" у нашій грі – люди й цілі народи – діють за власною волею, тому наша гра є більш непередбаченою й тому більш захоплюючою. Ми можемо наділяти окремих людей неординарними за вашими мірками здатностями, але не можемо вгадати, як вони цим скористаються. "Гравці", так би мовити, розділені на дві команди: одна намагається принести людству більше шкоди, а інша – більше користі... Я, звичайно, дуже спрощую, аби було зрозуміліше...

– А ти в якій команді?

– У другий.

– І чудеса, які іноді відбуваються в нашому світі, – це прояви вашої гри?

– Ні, далеко не всі так звані чудеса вашого світу є проявами нашого втручання, але деякі, дійсно, – наслідок нашої гри. – Дерев'яний ідол зменшується до розміру пальця й стає золотою статуеткою. – По-моєму, на ваш світ впливаємо не тільки ми, "гравці", але і якась інша зовнішня сила, що ще більш ускладнює нам гру, підсилює непередбачуваність.

– А цей старий-татуєвальник...

– Це мій представник у вашому світі, мій, так би мовити, агент. Таких у вас кликали волхвами, шаманами, чарівниками, друїдами, жерцями... З його допомогою я намагаюся знову вступити в гру, з якої на час вийшов, так би мовити, по нужді.

– Вийшов по нужді на півтори тисячі років?!

– Ну, час – поняття відносне, особливо коли йдеться про контакти різних вимірів.

– І цей жрець утнув зі мною якийсь ритуал? А те квазітатування – це що, тавро жертви для жертвопринесення?

– Ні, що ти... За допомогою цього так званого ритуалу мій агент увів у тебе деякі

нестандартні здатності, – пояснює золота статуетка, почухуючи свої золоті геніталії. – А я тепер буду із цікавістю спостерігати, що із цього вийде. Взагалі, існує безліч способів введення в людину особливих здатностей; нанесення символічного зображення "гравця" під виглядом татуювання – лише один із них.

– А яка кінцева мета цієї вашої гри? У шахах треба поставити мат королю суперника.

– У нашої гри немає кінцевої мети; тут уся суть, уся сіль у самому процесі.

– І якими ж саме новими здатностями я тепер володію?

– Нехай поки це залишається таємницею. Живи як жив, а якщо буде потреба, нові здатності самі себе виявлять.

– А чи правда, що назва "Харків" походить від твого імені, Харку?

– Чого не знаю, того не знаю. Я ж тут був відсутній майже півтори тисячі років.

– А яким чином ві...

Але золотий Харк перериває інтерв'ю: стає плоским чорним малюнком на твоєму плечі, поринає під шкіру й розчиняється, спочатку перетворюючись на синець, а потім повністю зникаючи...

І ти прокидаєшся...

4.

Черговий лютневий вечір.

Твоя Кохана Жінка виїхала п'ять днів тому до родичів у сусіднє місто; повернутися має післязавтра. Ти один. Ремонтуєш у ванні кран, що почав протікати – міняєш прокладку.

У процесі роботи в тобі наростає неспокій, а на останньому етапі ремонту, коли ти вже закручуєш розвідним ключем нікельовану гайку, внутрішній голос промовляє тобі: вона в небезпеці! Не гайка, звичайно, а Кохана Жінка.

Наспих одягшись і машинально кивнувши козаку Мамаю, ти вибігаєш на вулицю. Там заметіль. Вітер шпурляє пластівці, від яких обличчя швидко стає мокрим. Куди бігти? Туди, указує тобі внутрішній голос...

Якби на твоєму шляху був фахівець із легкої атлетики із секундоміром у руках, він міг би зафіксувати, що ти переміщаєшся зі швидкістю, що перевершує рекорди чемпіонів з бігу...

Сюди, сюди, кличе тебе внутрішній голос, – і повз миготять доми й вулиці у вируючій каші завірюхи. За велінням внутрішнього голосу ти линеш крізь незнайомі прохідні двори...

І виявляєшся, врешті, на території давно занедбаного будівництва. Економічна криза, мабуть, ще років п'ятнадцять тому перервала зведення цього будинку із силікатної цегли, що доріс лише до половини другого поверху. Біля білоцегляної руїни темніє забутий будівельний вагончик. Освітлення, звісно, жодного – лампочки давно розбиті, а дроти украдені; темінь; але твої очі добре бачать і в темряві, начебто ти

озброєний апаратом нічного бачення. Бур'ян вібрує на сніжному вітрі; розбита лампочка під металевим ковпаком, схожим на кристалий капелюх, розгойдується на стовпі...

Дві людські фігури перетинають засніжений будівельний майданчик: невисокий чоловік тягне за руку жінку до вагончика... Твою Кохану Жінку, підказує внутрішній голос.

Спішаючи до них білим бездоріжжям, ти змахнеш рукою убік ліхтарного стовпа, мовляв, най буде світло! І негайно під ковпаком на стовпі таки спалахує світло, незважаючи, що лампочка розбита, а дроти обрізані. Несподівана ілюмінація, що освітила й на хвилину засліпила чоловіка, збиває його з пантелику; він навіть випускає від несподіванки руку жінки. Ти виходиш із мороку на освітлений майданчик.

- Агов, чоловіче, ішов би ти звідси, ти тут третій зайвий, - хрипливо дзявкотить, жмурячись від світла й граючись ножем (занадто близько від шокованої жертви) миршавий, з фізіомією неврастеніка, мужчинка в лижному трикотажному ковпаку.

- Це ти зайвий, ракле поганий!

Ти простягаєш у його бік ліву руку долонею нагору й ворушиш пальцями. Лиходій негайно відділяється від землі, підноситься як повітряна кулька й зависає в повітрі на висоті метрів трьох-чотирьох над майданчиком.

Ти кидаєшся до своєї Коханої Жінки. Вона ще не отямилася. Ти її обіймаєш, цілуєш, шепотиш: "Не бійся, я з тобою". Вона притискається до тебе:

- Я скутила, повернулася раніше... Зловила машину, приватника... А він завіз мене сюди й, погрожуючи ножем...

- Шо ж ти не зателефонувала! Я б зустрів на вокзалі!

- Хотіла сюрприз...

Гвалтівник талапається в невагомості, дригаючи кінцівками. Ножик він упустив ще коли пішов на зліт. Нервова фізіомія перекошена жахом. Здається, він верещав би як поросля, якби в нього не перехопило подих від страху. Ті, хто знущаються над беззахисними, як правило, боягузи. Можливо, він уже з переляку випорожнився. Ти навіть гидуєш дати йому в морду.

- Пішов геть, ракле!

Клацаєш пальцями лівої руки, і він обрушується в замет.

Скиглячи, відповзає рачки, потім підводиться й, кульгаючи, тікає в морок. Ляскають дверцята автомобіля. Чутно, як машина реве від натуги, буксує, загрузши в снігу, але виривається з білого полону й віддаляється...

Кохана Жінка у твоїх обіймах трохи заспокоюється й усвідомлює, що стала свідком чуда.

- А як це ти його?! - показує пальчиком нагору.

- Не знаю, саме собою вийшло.

Розглядаєш кисть лівої руки, що тут так начудила.

Хм, "якщо буде потреба нові здатності самі себе виявлять"...

Які ще здатності ввів у тебе сивий жрець - "татуювальник"? Яких ще сюрпризів

чекати від портрета Харка, що розчинився у твоєму організмі?

- Ну добре, пішли додому, сонечку.
- Погано, що маніяк забрався. Його б до міліції...
- Він більше не буде гвалтувати.
- Звідки ти знаєш?

А дійсно: звідки? Внутрішній голос.

Ви йдете із засніженого будівельного майданчика. Розбита лампочка на ліхтарному стовпі з обрізаними дротами гасне...

5.

- ...ей сексуальний маніяк, якого вже п'ятий тиждень шукає міліція Харкова, сам явився в міліцію з повинною. На запитання, що його підштовхнуло здатися правоохоронним органам, він став розповідати небилиці, начебто під час останнього замаху на зґвалтування до нього явилось чарівне чудовисько, схоже на людину з головою качки, і змусило його злетіти... Мовляв, він бажає сидіти у в'язниці, тому що дуже побоюється знову зустрітись на волі з тим чудовиськом... Маніяком зайнялися лікарі-психіатри...

Ти вимикаєш телевізор.

- А що, у мене там дійсно голова...
- Голова як голова, - перебиває Кохана Жінка, - тільки обличчя була зле.
- А чого ж він...
- Приверзлося мерзотникові зі страху, коли злетів.
- Знову сніг іде, - говориш ти, дивлячись у вікно.

Кохана Жінка підходить і промовляє: "Красиво!" Ти обіймаєш її за плечі.

Дійсно, красиво. Від налиплої білизни дерева стали схожі на корали, а мансарди сусідніх будинків та купол синагоги, що випнувся за ними, - на вкриті вічними льодовиками гори...

Ти трешся щокою об тепле запашне волосся Коханої Жінки; вона ледве чутно шепотить: "Кохаю..."

Ну що ще людині треба?

Післямова

От такий, м'яко висловлюючись, твір зварганив автор, намагаючись одним пострілом, так би мовити, уколошкати одразу двох віртуальних ссавців (так, зайців): і творчо випендритися, зробивши аж самого Читача головним героєм фантастичного оповідання; і потішити свій квасний харківський патріотизм, внісши лепту в міфологію Харкова.

Так, оповідання вийшло не зовсім нормальне, бо ж в нормальних оповіданнях героями бувають хто завгодно, але тільки не сам читач.

Можливо, безцінний Читачу, тобі не дуже-то сподобалося бути персонажем, тобто, по суті, маріонеткою автора; можливо, ти навіть дещо шокований авторською безпардонністю (розумію: я й сам не люблю бути чиею б то не було маріонеткою); можливо, ти навіть трохи сердитий на автора за те, що він у своєму опусі змусив твою Кохану Жінку пережити напад злочинця... Але зате автор наділив тебе в оповіданні надприродними здатностями, зробив, можна сказати, десь надлюдиною, або кимсь на штиб чудотворця, а це, погодься, по-своєму приємно. Розраховую, що цей останній позитивний аспект переважив негативні.

Автор же, закінчивши своє не зовсім нормальне оповідання на такій ідилічній ноті, як ваші обійми біля вікна, прощається з тобою, безцінний Читачу, задумливо поглажуючи своє ліве плече, на якому нещодавно вимальовувалося придбане автором при дивних обставинах загадкове татуювання; прощається, сподіваючись, що не назавжди...

Серпень-Вересень 2004 р.

[1] Описуючі в цьому оповіданні недалеке майбутнє (котре тепер вже, звісно, є минулим), із прогнозом погоди автор не вгадав: в описуваний день насправді не сталося снігопаду: було відносно тепло та сльотаво, снігом і не пахло.

[2] Авторська довідка:

Ракло - харківське слово, що означає безкультурного індивіда, схильного до криміналу. Попервах, в XVIII столітті, харків'яни кликали раклами бурсаків - студентів Харківського колегіуму, заснованого в 1722 році, що проіснував до відкриття в Харкові університету, після чого колегіум був перетворений на духовну семінарію. Вічно голодні бурсаки періодично влаштовували набіги на сусідній Благовіщенський базар, де вихоплювали їстівні товари в торговки; зрозуміло - безкоштовно й без згоди останніх; торговки верещали: "Рятуйте, ракли грабують!" Ці набіги бурсаки називали "подвигами Геракла". Існують три версії щодо походження цього слова. Перша: "ракли" - укорочене "Геракли"; друга: колегіум носив ім'я святого Іраклія й "ракли" - це перекручене "Іраклії"; третя: попечителем колегіуму був якийсь француз на прізвище Ракло. Оскільки в харківських обивателів студенти-ракли асоціювалися з базарними грабунками, згодом у цьому місті раклами стали кликати всіх, хто схильний до грабунків, злодійства, хуліганства, згвалтувань і т.д.

Тремпель - харківське слово, що означає предмет, на який вішають одяг; за межами Харківщини іменований "плічками". Років сто назад, або більше, у Харкові з'явилися одяжні "плічка", відзначені написом "Тремпель"; от з отих-от часів харків'яни й називають ці предмети тремпелями; і навіть сміються, коли чують, як іногородні називають тремпелі "плічками". А справа в тім, що жив у місті такий собі пан Тремпель, якому належала крамниця одягу; прізвище цього пана наносилося на "плічка" в якості торговельної марки, фірмового знака... Слово "тремпель" у цьому аспекті знайоме й мешканцям деяких інших населених пунктів сходу України, куди

поширилося з Харкова.